

Ya?lar ve a?lar lekleri

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Ya?lar ve a?lar lekleri*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33004>

zet

Ya?lar ve a?lar lekleri (ASQ), 1 aydan 66 aya kadar olan küçük çocuklarda geli?imsel gecikmeleri erken te?his etmek amac?yla tasarlanm??, ebeveyn taraf?ndan doldurulan bir tarama arac?d?r. Bu akademik giri?, le?in Türkiye'deki uygunlu?unu ve psikometrik özelliklerini inceleyen 2010 tarihli uyarlama al??mas?na odaklanmaktadır. Ölçek; ?leti?im, Kaba Motor, ?nce Motor, Problem özme ve Ki?isel-Sosyal Geli?im olmak üzere be? temel geli?im alan?n? de?erlendirir. Kapci, Küçüker ve Uslu taraf?ndan yürütülen bu al??ma, le?in Türk kültürüne olan adaptasyonunu incelemi? ve özellikle güvenirlik as?ndan yüksek düzeyde i tutarlıl??a sahip oldu?unu göstermi?tir.

Anahtar Kelimeler

Ya?lar ve a?lar lekleri, ASQ, ocuk Geli?imi, Geli?imsel Tarama, Erken Müdahale, Uyarlama, Kapci.

Yazarlar

Emine Gl Kapı?, Sibel Küçüker, R?fat ?lhan Uslu.

Amaç

le?in temel amac?, küçük çocuklarda (1-66 ay) potansiyel geli?imsel sorunlar? veya gecikmeleri h?zl?, maliyeti dk ve etkili bir ?ekilde taramakt?r. Bu sayede, risk alt?ndaki çocuklar?n zaman kaybetmeden erken müdahale programlar?na yönlendirilmesi sa?lan?r.

Kapci, Küçüker ve Uslu (2010) taraf?ndan yürütülen uyarlama al??mas?n?n spesifik amac? ise, uluslararası alanda kabul görmü olan ASQ'nun Türk kültürüne ve sosyo-ekonomik ko?ullar?na ne ölçüde uygun oldu?unu ve Türk ocuk popülasyonunda psikometrik a?dan geçerli ve güvenilir sonuçlar üretilip üretilmedi?ini ara?t?rmakt?r. Bu al??ma, le?in Türkiye'de klinik ve ara?t?rma amal? kullan?m?n?n nn am??t?r.

Yap? (Konstrukt)

Ya?lar ve a?lar lekleri (ASQ), küçük çocuklar?n geli?imini be? ana boyutta de?erlendiren kapsaml? bir ebeveyn raporu arac?d?r. Bu boyutlar, çocu?un genel geli?im seviyesini ve potansiyel güçlü veya zayıf yönlerini belirlemeye yard?mc? olur. Bu be? boyut, erken çocukluk geli?iminin kritik alanlar?n? temsil etmektedir:

?leti?im: Çocu?un sesleri anlama, konu?ma ve jestleri kullanma becerileri.

Kaba Motor: Büyük kas gruplar?n?n koordinasyonunu ve hareketlili?ini içeren beceriler (rne?in,

yürüme, tırmanma, topa vurma).

Önce Motor: Küçük kas gruplarının koordinasyonu ve el-göz uyumu (örneğin, tutma, çizme, küçük nesnelere manipüle etme).

Problem Çözme: Çocuğun öğrenme, çevresini keşfetme, oyuncaklarla etkileşim kurma ve basit sorunları çözme yetenekleri.

Kişisel-Sosyal Gelişim: Öz bakım becerileri (giyinme, yeme), başkalarıyla etkileşim kurma, duygusal tepkileri yönetme ve sosyal beceriler.

Geçerlik

Sunulan kaynak içerikte, ölçeğin geçerliliğine dair spesifik istatistiksel veriler (örneğin, yapısal geçerlik veya kriter geçerliliği katsayıları) doğrudan rapor edilmemiştir. Geçerlik bölümü kaynakta boş bırakılmıştır.

Ancak, ASQ'nun orijinal yapısal gelişimsel alanları kapsayacak şekilde tasarlandığından, Türk uyarlamasının da **içerik geçerliliğini** büyük ölçüde koruduğu varsayılmaktadır. **Uyarlama çalışmalarında** genellikle kültürel etki ve dilsel uygunluk çalışmaları yapılarak maddelerin Türk popülasyonu için anlamlı ve geçerli olması sağlanmıştır. Yerli çalışmalarda, ölçeğin yapısal geçerliliğini desteklemek amacıyla doğrulayıcı faktör analizlerinin yapılması önerilmektedir.

Güvenirlilik

Ölçeğin **güvenirlilik** analizleri, ölçeğin Türk popülasyonunda genel olarak kabul edilebilir ila yüksek düzeyde bir iç tutarlılığa sahip olduğunu göstermiştir. İç tutarlılık, **Cronbach Alpha** katsayısıyla değerlendirilmiştir. Genel Alpha katsayısı, yaş gruplarına göre önemli farklılıklar göstermektedir: daha küçük yaştaki çocuklar (4 aylık) için **.64** iken, daha büyük yaştaki çocuklar (60 aylık) için **.92** gibi oldukça yüksek bir değere ulaşmıştır.

Alt boyutlara ait iç tutarlılık katsayıları (Alpha değerleri) geniş bir aralıkta rapor edilmiştir, bu da bazı alt boyutların belirli yaşlarda daha az tutarlı olabileceğini düşündürmektedir:

İletişim alt boyutu: .38 ile .95 arasında.

Kaba Motor boyutu: .61 ile .93 arasında.

Önce Motor boyutu: .63 ile .93 arasında.

Problem Çözme boyutu: .44 ile .93 arasında.

Kişisel-Sosyal Gelişim boyutu: .50 ile .90 arasında.

Ek olarak, ölçeğin **Test-Tekrar Test Güvenirlilik** katsayısı da incelenmiştir. Bu katsayı, test sonuçlarının zaman içindeki kararlılığını göstermekte olup, ilk uygulama için **0.80** ve ikinci uygulama için **.82** olarak bulunmuştur. Bu yüksek korelasyon değerleri, ölçek sonuçlarının iki

farkl? zamanda tutarl? oldu?unu teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Kapci ve arkada?lar?n?n (2010) uyarlama özetinde, le?in faktör yap?s?na ili?kin ayr?nt?l? istatistiksel analizler (A?klay?c? veya Do?rulamay?c? Faktör Analizi) sunulmam??t?. Ölçek, orijinal yap?s?nda be? temel geli?imsel alana (?leti?im, Kaba Motor, ?nce Motor, Problem zme, Ki?isel-Sosyal Geli?im) dayanmaktadır.

Türk uyarlamas?n?n da bu orijinal be? faktörlü yap?y? korudu?u ve maddelerin bu faktörler alt?nda topland??? varsay?lmaktadır. Gelecekte yap?lacak olan psikometrik al??malarda, le?in Türk popülasyonunda yap?s?sal geçerli?ini kan?tlamak amac?yla faktör yap?s?n?n detayl?ca incelenmesi önem ta??maktadır.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Uyarlama

Format: Ebeveyn Raporlu Tarama le?i. Her bir ya? aral??? için özel olarak tasarlanm?? soru setlerinden olu?ur.

Mevcut Diller: Türkçe (Orijinali ?ngilizce)

Popülasyon Grubu: Ebeveynler ve birincil bak?m verenler (ocuklar hakk?nda raporlama yaparlar).

Ya? Grubu: 4 aydan 60 aya kadar (Adaptasyon al??mas?nda kullan?lan aral?k; orijinal ASQ 1 aydan 66 aya kadar tarama yapar).

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'de ya?ayan, geli?imsel tarama veya erken müdahale ihtiyac? olan küçük ocuklar.

Test Metodolojisi: Ölçek, ebeveynlerin çocuklar?n?n belirli geli?imsel becerileri ne s?kl?ta sergiledi?ini belirlemesini gerektirir. Derecelendirme, l Likert sistemi kullan?larak yap?l?r: **Evet** (beceriye yap?yor), **Bazen** (beceriye k?smeden yap?yor) ve **Hay?r** (beceriye yapm?yor). Puanlama, geli?imsel gecikme riskini belirlemek için kullan?lan kesme puanlar?na göre yap?l?r.

Anahtar Kelimeler

Geli?imsel Gecikme, Cronbach Alpha, Test-Tekrar Test Güvenirlik, Likert, Erken ocukluk zel E?itimi.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Emine Gl Kapı?

Yazar ORCID Tanımlayıcısı: Veri sa?lanmamı?tır.

Ba?lı Kurulu? E-posta Adresleri: kapci@education.ankara.edu.tr

Yazınma Adresi: Veri sa?lanmamı?tır (Ankara Üniversitesi E?itim Bilimleri Fakültesi ile ili?kili).

?zinler & ücret ve Test Y?li?

Test Y?li?: 2010 (Türkçe uyarlama alınması?nı?n yayını y?li?).

?zinler ve ücret: le?in orijinal versiyonu (ASQ), Brookes Publishing Co. tarafından yayınlanmaktadır ve ticari kullanım? veya resmi klinik uygulamalar? için yayıncıdan izin alınması? ve ücret ödenmesi gerekebilir. Akademik veya ara?tırma amaçlı? kullanım için sorumlu yazar Emine Gl Kapı? ile ileti?ime geçilmesi önerilir.

Referanslar

Kapci, E. G., Kucuker, S., & Uslu, R. I. (2010). How applicable are ages and stages questionnaires for use with Turkish children?. *Topics in Early Childhood Special Education*, 30(3), 176-188.

le?in orijinal PDF dosyası burada indirilebilir: [ages-and-stages-questionnaires-asq-toad.pdf](#)

Ya?lar ve a?lar lekleri Maddeleri

NEML?: lek maddeleri kaynak ierikte sa?lanmamı?tır.